

PARLAMENTUL ROMÂNIEI

SENAT

Comisia pentru constituționalitate

Nr. LXVIII/738/2021

Comisia juridică, de numiri, disciplină,
imunități și validări

Nr. XIX/104/2021

Comisia pentru muncă, familie și
protecție socială

Nr. XXVII/151/2021

RAPORT COMUN

asupra **Legii privind abrogarea unor prevederi referitoare la pensiile de serviciu și indemnizațiile pentru limită de vârstă, precum și pentru reglementarea unor măsuri în domeniul pensiilor ocupaționale (L206/2019)**

În temeiul art. 147 alin. (2) din Legea fundamentală, în conformitate cu prevederile art. 153 din Regulamentul Senatului, republicat, cu modificările și completările ulterioare, **Comisia pentru constituționalitate, Comisia juridică, de numiri, disciplină, imunități și validări și Comisia pentru muncă, familie și protecție socială**, prin adresa nr. **L206/2019** din 10 iunie 2020, au fost sesizate de către Biroul permanent al Senatului, în vederea dezbaterii și elaborării raportului comun *asupra Legii privind abrogarea unor prevederi referitoare la pensiile de serviciu și indemnizațiile pentru limită de vârstă, precum și pentru reglementarea unor măsuri în domeniul pensiilor ocupaționale, ca urmare a Deciziei Curții Constituționale nr.153 din 6 mai 2020, publicate în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 489 din 10 iunie 2020.*

Prin propunerea legislativă, inițiatorii au urmărit *abrogarea* prevederilor referitoare la pensiile de serviciu ale personalului aeronautic civil navigator profesionist din aviația civilă, ale personalului Curții de Conturi, ale membrilor Corpului diplomatic și consular al României, ale judecătorilor și procurorilor, ale personalului auxiliar de specialitate al instanțelor judecătorești și al parchetelor de pe lângă acestea și ale personalului care funcționează în cadrul Institutului Național de Expertize Criminalistice, ale funcționarilor publici parlamentari, ale polițiștilor și

funcționarilor publici cu statut special, precum și *abrogarea* dispozițiilor privind indemnizațiile pentru limită de vârstă ale deputaților și senatorilor.

Curtea Constituțională, prin Decizia nr. 153 din 6 mai 2020, a **admis obiecția de neconstituționalitate**, formulată de **Înalta Curte de Casație și Justiție - Secțiunile Unite (ÎCCJ)** prin Hotărârea nr. 1 din 29 ianuarie 2020 a președintelui Înaltei Curți de Casație și Justiție, și a constatat că *Legea privind abrogarea unor prevederi referitoare la pensiile de serviciu și indemnizațiile pentru limită de vârstă, precum și pentru reglementarea unor măsuri în domeniul pensiilor ocupaționale este neconstituțională, în ansamblul său.*

Membrii celor trei comisii, în ședințe separate, au reexaminat legea trimisă la promulgare în raport cu considerentele expuse în decizia menționată, și au reținut următoarele:

Curtea Constituțională a analizat obiecțiile de neconstituționalitate formulate de ÎCCJ în raport de următoarele **prevederi constituționale**: art. 1 alin. (3) care consacră statul de drept, art. 1 alin. (5), potrivit căruia "În România, respectarea Constituției, a supremației sale și a legilor este obligatorie", art. 16 - Egalitatea în drepturi, art. 20 - Tratatelor internaționale privind drepturile omului, art. 65 alin. (2) lit. j), potrivit căruia "Camererele își desfășoară lucrările și în ședințe comune, potrivit unui regulament adoptat cu votul majorității deputaților și senatorilor, pentru: (...) j) stabilirea statutului deputaților și al senatorilor, stabilirea indemnizației și a celorlalte drepturi ale acestora", art. 75 alin. (1), referitor la ordinea de dezbatere a proiectelor de legi și a propunerilor legislative în Camerele Parlamentului, cu raportare la art. 73 alin. (3) lit. l), potrivit căruia se reglementează prin lege organică "organizarea și funcționarea Consiliului Superior al Magistraturii, a instanțelor judecătorești, a Ministerului Public și a Curții de Conturi", art. 124 alin. (3), potrivit căruia "Judecătorii sunt independenți și se supun numai legii.", art. 132 alin. (1), potrivit căruia "Procurorii își desfășoară activitatea potrivit principiului legalității, al imparțialității și al controlului ierarhic, sub autoritatea ministrului justiției", și art. 147 alin. (4) din Constituție, care stabilește caracterul general obligatoriu al deciziilor Curții Constituționale și art. 14 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, care consacră principiul nediscriminării.

Analizând criticile de **neconstituționalitate extrinsecă**, vizând nerespectarea procedurii legislative în privința ordinii de sesizare a Camerelor Parlamentului, precum și a principiului bicameralismului, și nerespectarea caracterului general obligatoriu al deciziilor Curții Constituționale, Curtea a constatat că **sunt întemeiate criticile referitoare la nerespectarea ordinii de sesizare a Camerelor Parlamentului** cu privire la modificarea Legii nr. 303/2004

privind statutul judecătorilor și procurorilor, precum și nerespectarea obligației constituționale de dezbateră a reglementărilor privitoare la drepturile deputaților și ale senatorilor în ședința comună a celor două Camere a Parlamentului, **cu consecința încălcării, prin legea ce formează obiectul controlului de constituționalitate, a dispozițiilor art. 65 alin. (2) lit. j) și ale art. 75 alin. (1) cu referire la art. 73 alin. (3) lit. l) din Constituție.**

« 71. (...) *Curtea reține că reglementarea drepturilor magistraților, între care și dreptul la pensie, privește statutul profesiilor respective, subsumat garanțiilor de independență a justiției, precum și, cât privește procurorii, rolului constituțional al Ministerului Public. În acest sens, Curtea Constituțională a reținut, referitor la conținutul normativ al art. 125 alin. (2) din Constituție - Statutul judecătorilor, că "se subsumează celui al art. 73 alin. (3) lit. l) din Constituție, acest din urmă text constituțional cuprinzând toată sfera de relații sociale privitoare la justiție, respectiv organizare, funcționare, statut. (...) Or, nu este de conceput ca unele elemente ce țin de statutul judecătorilor să fie reglementate printr-o lege organică adoptată de Senat în calitate de Cameră decizională, iar altele de Camera Deputaților în calitate de Cameră decizională. (...) Or, chiar dacă intenția legiuitorului constituant derivat a fost aceea ca organizarea judiciară, statutul judecătorilor și procurorilor și organizarea și funcționarea Consiliului Superior al Magistraturii să fie reglementate prin legi separate, nu se poate trage concluzia că s-a dorit și reglementarea unor proceduri distincte în privința sesizării Camerelor Parlamentului" (Decizia nr. 474 din 28 iunie 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 590 din 3 august 2017, paragraful 28).*

72. Tot astfel, **câtă vreme prin legea criticată sunt modificate și dispoziții ale Legii nr. 96/2006 privind Statutul deputaților și al senatorilor, prin dezbateră separată în Senat și, respectiv, în Camera Deputaților, au fost încălcate dispozițiile art. 65 alin. (2) lit. j) din Constituție care impun ca stabilirea statutului deputaților și al senatorilor, stabilirea indemnizației și a celorlalte drepturi ale acestora să se facă în ședință comună a Camerelor Parlamentului.** În acest sens Curtea Constituțională s-a mai pronunțat, reținând următoarele: "cu privire la cerințele de calitate ale legii (...) analizate, Curtea constată că aceasta privește statutul deputaților și senatorilor, domeniu de reglementare care, potrivit art. 73 alin. (3) lit. c) din Constituție, este rezervat legii organice, iar adoptarea unei asemenea legi, având în vedere obiectul său, se face în ședința comună a celor două Camere ale Parlamentului, conform art. 65 alin. (2) lit. j) din Constituție, cu majoritatea prevăzută de art. 76 alin. (1) din Constituție" (Decizia nr. 619 din 11 octombrie 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 6 din 4 ianuarie 2017, paragraful 31).

Curtea a stabilit două criterii esențiale pentru a se determina cazurile în care, prin procedura parlamentară se încalcă **principiul bicameralismului: existența unor deosebiri majore** de conținut juridic între formele adoptate de cele două Camere ale Parlamentului și **existența unei configurații semnificativ diferite** între formele adoptate de cele două Camere ale Parlamentului. În cazul legii criticate, Curtea a reținut că legea a fost respinsă de Senat, în calitate de Camera de reflecție, iar ulterior, Camera Deputaților, cameră decizională, a adoptat propunerea legislativă, dar "acest act de voință politică, concretizat prin votul de respingere al primei Camere, nu oferă Camerei decizionale posibilitatea de a face abstracție de scopul inițial al legii, de concepția și filosofia propunerii legislative (...). Altfel spus, faptul

că în Camera decizională a fost adoptată o propunere legislativă respinsă în Camera de reflecție **nu este de natură să aducă atingere, în sine, principiului bicameralismului (...)** Curtea nu poate reține criticile menționate, întrucât această posibilitate este reglementată în art. 75 alin. (3) din Constituție, potrivit căruia "**după** adoptare sau **respingere de către prima Cameră sesizată**, proiectul sau propunerea legislativă **se trimite celeilalte Camere care va decide definitiv**", și, de asemenea, **nu au fost sesizate abateri de la principiul bicameralismului** în sensul jurisprudenței Curții Constituționale citate. "

Totodată, Curtea a constatat că sunt întemeiate criticile referitoare la **caracterul lacunar și vidul de reglementare creat de legea adoptată, cu consecința neconstituționalității acesteia** prin raportare la prevederile art. 1 alin. (5) din Constituție.

Examinând criticile de neconstituționalitate referitoare la **nerespectarea caracterului general obligatoriu al deciziilor Curții Constituționale**, cu consecința încălcării art. 147 alin. (4) din Constituție, precum și a principiului supremației legii în statul de drept în sensul art. 1 alin. (5) cu referire la art. 1 alin. (3) din Constituție, Curtea și-a analizat propria jurisprudență cu privire la stabilirea și acordarea pensiilor speciale și la problematica pensiilor de serviciu ale magistraților (*ex. considerentele care au fundamentat soluțiile pronunțate de Curtea Constituțională, cu precădere prin Decizia nr. 20 din 2 februarie 2000 și Decizia nr. 873 din 25 iunie 2010*):

"98. Examinând jurisprudența invocată, într-o ordine ce ține de cronologia acesteia, iar nu în mod special de obiectul deciziilor pronunțate, Curtea constată că, prin Decizia nr. 20 din 2 februarie 2000, a reținut "că instituirea pensiei de serviciu pentru cadrele militare și pentru magistrați nu reprezintă un privilegiu, ci este justificată în mod obiectiv, ea constituind o compensație parțială a inconvenientelor ce rezultă din rigoarea statutelor speciale cărora trebuie să li se supună militarii și magistrații. Astfel, aceste statute speciale stabilite de Parlament prin legi sunt mult mai severe, mai restrictive, impunând militarilor și magistraților obligații și interdicții pe care celelalte categorii de asigurați nu le au".

99. Prin aceeași decizie, Curtea a constatat că "reglementarea în vigoare a pensiei de serviciu pentru militari, ca și cea a pensiei de serviciu pentru magistrați, cu diferențele pe care această pensie le prezintă față de pensia comună de asigurări sociale, nu constituie o încălcare a principiului egalității cetățenilor în fața legii, principiu prevăzut de art. 16 alin. (1) din Constituție. Această constatare se bazează pe specificul comun al activității militarilor și magistraților, care, astfel cum a rezultat din analiza anterioară a dispozițiilor constituționale și legale aplicabile, impune celor două categorii profesionale obligații și interdicții severe, precum și riscuri sporite, ceea ce justifică în mod obiectiv și rezonabil o diferențiere a regimului juridic de pensionare față de regimul stabilit pentru alți asigurați care nu sunt supuși acelorași exigențe, restricții și riscuri". Curtea a invocat și dispozițiile art. 11 și 20 din Constituție, referitoare la raportul dintre reglementările interne și cele internaționale, Carta socială europeană revizuită, adoptată la Strasbourg la 3 mai 1996 și ratificată de România prin Legea nr. 74 din 3 mai 1999, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 193 din 4 mai

1999, jurisprudența sa referitoare la aplicarea principiului egalității în fața legii și al nediscriminării, în deplin acord cu jurisprudența CEDO, în aplicarea prevederilor art. 14 privind interzicerea discriminării din Convenția privind apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale (de exemplu, prin hotărârea pronunțată în Cauza Marks contra Belgiei, 1979).

100. Totodată, Curtea a constatat că **abrogarea dispozițiilor referitoare la pensia de serviciu pentru magistrați este contrară exigențelor actuale pe care importante documente internaționale le exprimă în mod direct cu privire la drepturile magistraților, în considerarea importanței rolului acestora în apărarea statului de drept, »**

Curtea a apreciat că **independența justiției** include și **securitatea financiară a magistraților**, care presupune și asigurarea unei garanții sociale, cum este pensia de serviciu a magistraților". În concluzie, Curtea a constatat că **"principiul independenței justiției apără pensia de serviciu a magistraților, ca parte integrantă a stabilității financiare a acestora, în aceeași măsură cu care apără celelalte garanții ale acestui principiu"**. Curtea a concluzionat că **"statutul constituțional al magistraților - statut dezvoltat prin lege organică și care cuprinde o serie de incompatibilități și interdicții, precum și responsabilitățile și riscurile pe care le implică exercitarea acestor profesii - impune acordarea pensiei de serviciu ca o componentă a independenței justiției, garanție a statului de drept, prevăzut de art. 1 alin. (3) din Legea fundamentală"**. Prin urmare, Curtea a constatat că **dispozițiile art. 1 lit. c) din Legea privind stabilirea unor măsuri în domeniul pensiilor - prin care se elimină "pensile de serviciu ale judecătorilor, procurorilor și judecătorilor, respectiv magistraților asistenți ai Curții Constituționale" - sunt neconstituționale în raport cu principiul menționat.**

Constantând încălcarea dispozițiilor constituționale referitoare la procedura legislativă, a exigențelor de calitate a legii mai sus analizate, precum și a celor care consacră caracterul general obligatoriu al deciziilor Curții Constituționale, Curtea constată ca **legea ce face obiectul sesizării să fie neconstituțională în ansamblul său**, în raport cu dispozițiile constituționale cuprinse în art. 1 alin. (3) și (5), art. 65 alin. (2) lit. j) și art. 75 alin. (1) cu referire la art. 73 alin. (3) lit. l), precum și cu art. 147 alin. (4).

În ceea ce privește efectul juridic al deciziei de constatare a neconstituționalității legii în ansamblul său, Curtea reține că acesta este circumscris art. 147 alin. (2) și (4) din Legea fundamentală și jurisprudenței Curții în materie, astfel că **Parlamentului îi revine obligația de a constata încetarea de drept a procesului legislativ, iar, în ipoteza inițierii unui nou demers legislativ, de a se conforma celor statuate prin decizia Curții.**

În conformitate cu prevederile alin.(4) al art.147 din Constituție, deciziile Curții Constituționale sunt general obligatorii și au putere numai pentru viitor, de la data publicării lor în Monitorul Oficial al României.

În ședințele din 3, 8 și 9 iunie 2021, **Comisia pentru constituționalitate, Comisia juridică, de numiri, disciplină, imunități și validări și Comisia pentru muncă, familie și protecție socială** au hotărât, **cu unanimitate de voturi, să adopte un raport de respingere a legii trimise la promulgare.**

În consecință, **Comisia pentru constituționalitate, Comisia juridică, de numiri, disciplină, imunități și validări și Comisia pentru muncă, familie și protecție socială** supun spre dezbateră și adoptare, plenului Senatului, **raportul de respingere a Legii privind abrogarea unor prevederi referitoare la pensiile de serviciu și indemnizațiile pentru limită de vârstă, precum și pentru reglementarea unor măsuri în domeniul pensiilor ocupaționale.**

În raport cu obiectul de reglementare, legea face parte din categoria **legilor organice** și urmează a fi supusă votului plenului Senatului, potrivit art.76 alin.(1) din Constituția României, republicată.

Potrivit prevederilor art. 75 alin. (1) din Constituția României, republicată și ale art. 92 alin.(7) pct.2 din Regulamentul Senatului, republicat, **Senatul este primă Cameră sesizată.**

Președinte,

Senator Ion-Cristinel RUJAN

\\ *Președinte,*

Senator Laura-Juliana SCANTEI

Președinte,

Senator Ștefan PĂLĂRIE

Secretar,

*Senator Cristian-Augustin
NICULESCU-ȚĂGĂRLEȘ*

✓ *Secretar,*

*Senator Laura-Mihaela
FULGEANU-MOAGHER*

Secretar,

Senator Sorin VLAȘIN